

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Ing. Antona Jakubíka a JUDr. Juraja Majchráka v trestnej veci proti obžalovanému **B. A.**, pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. h/ Tr. zák. v znení zákona č. 183/1999 Z.z. na verejnom zasadnutí 11. novembra 2008 v Bratislave o odvolaní obžalovaného a krajského prokurátora v Banskej Bystrici proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. júna 2007, sp. zn. 2 T 31/01 rozhodol

t a k t o:

Podľa § 258 ods. 1 písm. d/, ods. 2 Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2006 sa napadnutý rozsudok **z r u š u j e** vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu.

Na základe § 259 ods. 3 Tr. por. sa
obžalovaný B. A., nar. 6. júla 1978

o d s u d z u j e

podľa § 219 ods. 2 Tr. zák. v znení účinnom do 1. septembra 2003 na trest odňatia slobody vo výmere 15 (pätnásť) rokov.

Podľa § 39a ods. 2 písm. c/ Tr. zák. sa obžalovaný pre výkon trestu **z a r a d' u j e** do III. (tretej) nápravnovýchovnej skupiny.

O d ô v o d n e n i e:

Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. júna 2007, sp. zn. 2 T 31/01 bol obžalovaný B. A. uznaný za vinného z trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. h/ Tr. zákona v znení zák. č. 183/1999 Z.z. na tom skutkovom základe, že

po vzájomnej dohode s tromi členmi organizovanej skupiny v úmysle usmrtiť M. K., nar. X., ktorý vypovedal ako svedok v trestnej veci proti odsúdenému M. Č., ktorý za odmenu dohodol jeho likvidáciu, spoločne s ďalšou osobou, ktorá 27. júna 2000 ako vodič riadila osobné motorové vozidlo zn. A. R., ŠPZ: B. k rodinnému domu Č. v B. – časť K., kde o 11.15 h obžalovaný vybehol z vozidla a samopalom vz. 58, nezisteného výrobného čísla z ľavej strany najmenej 28-krát vystrelil na M. K., nar. X., sediaceho v osobnom motorovom vozidle zn. L. R. F., ev. č. B. a spôsobil mu viacnásobné strelné rany s poškodením ľavej bedrovej tepny a tkanív brušnej dutiny, veľkých ciev pravej hornej končatiny, pravej dolnej končatiny, vedúcich k šoku z vykrvácania ako bezprostrednej príčiny smrti M. K., ku ktorej došlo 27. júna 2000 o 12.35 h. (Na rozdiel od toho ako bol rozsudok vyhlásený súčasťou skutkového zistenia vo vyhotovení rozsudku a v jeho odpisoch je aj skutkové zistenie: „S vozidlom potom odišli do katastra obce S. L., kde ho pri poľnej ceste smerom na P. zapálili.“) Následne presne nezisteného dňa, asi o týždeň, ďalšie dve osoby v rodinnom dome v B. na ul. P. vyplatili odmenu obžalovanému B. A. a vodičovi vozidla vo výške 1 000 000,- Sk.

Za to bol odsúdený podľa § 219 ods. 2 Tr. zák. na výnimočný trest odňatia slobody vo výmere 24 (dvadsaťštyri) rokov a podľa § 39a ods. 2 písm. c/ Tr. zák. bol zaradený do III (tretej) nápravnovýchovnej skupiny.

Podľa § 76 ods. 1 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006 bol obžalovanému uložený aj ochranný dohľad na dobu 3 (troch) rokov, s podmienkami uvedenými v ustanovení § 77 ods. 1 písm. a/, b/, c/ Tr. zák.

Podľa § 228 ods. 1 Tr. por. súd obžalovanému uložil povinnosť nahradiť poškodeným:

- L. K., nar. X., bytom K. Č. škodu v sume 40 553,- Sk,
- V., pobočka B. škodu v sume 990,- Sk,
- U. P. a.s., L., B. škodu v sume 272 436,- Sk.

Podľa § 229 ods. 2 Tr. por. bola poškodená L. K. so zvyškom nároku na náhradu škody odkázaná na konanie o občianskoprávných veciach a poškodený M. H., nar. X., bytom V., B. podľa § 229 ods. 1 Tr. por. s nárokom na náhradu škody na konanie o občianskoprávných veciach.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie obžalovaný B. A. a krajský prokurátor v Banskej Bystrici.

Obžalovaný B. A. v písomných dôvodoch svojho odvolania poukázal na to, že nesúhlasí s rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorý sa pri rozhodovaní v otázke viny opieral výlučne o výpovede nedôveryhodných svedkov, ktorých výpovede boli získané nezákonným spôsobom a naopak súd odmietal svedecké výpovede svedkov svedčiacich v jeho prospech, konkrétne K., K., T. a JUDr. S. ako výpovede nedôveryhodné, pretože ide o jeho (obžalovaného) priateľov.

Krajský súd v napadnutom rozsudku za jeden z rozhodujúcich dôkazov svedčiacich o vine považoval tiež záznam z priemyselnej kamery z čerpacej stanice S. v B., na ktorom má osoba (v tomto prípade obžalovaný) čerpať pohonné hmoty do motorového vozidla A. R. B., pričom v rozhodnutiach ktoré predchádzali predmetnému rozsudku ten istý súd záznam z uvedenej priemyselnej kamery vyhodnotil ako nízkej kvality, ktorý neumožňoval jednoznačný záver, že na snímke je on.

Za daného stavu preto jediným usvedčujúcim dôkazom je výpoveď svedka M. M. (výpoveď svedka S. S. je len výpoveďou odvodenou), pričom tento svedok opakovane v prípravnom konaní aj pred súdom vypovedal, že o skutku, ktorý je predmetom tohto trestného stíhania nič nevie a svoju výpoveď zmenil len pod nátlakom polície a jeho (svedkovho) trestného stíhania v inej trestnej veci – vraždy I. O. (ČVS:PPZ-6/BOK-S-I-2006).

Ďalej obžalovaný namietal, že oproti obžalobe krajský súd zmenil skutok, nie je teda zachovaná jeho totožnosť, čím je rozhodnutie súdu nezákonné (B. A. bol v obžalobe uvádzaný ako vodič, odsúdený bol ako priamy páchatel' – strelec).

Za jednu z najdôležitejších skutočností považuje tiež novoprodukovaný dôkaz v inej veci – ČVS:PPZ-6/BOK-S-2007, obvinený I. Š., menovite výpoveď svedka K. D., ktorý ako páchatel'a vraždy M. K. označil R. P., pričom krajský prokurátor o tejto skutočnosti, hoci sa zúčastnil pri výsluchu tohto svedka, konajúci súd neupovedomil. Uvedený dôkaz pritom mohol priniesť iné rozhodnutie v tejto trestnej veci.

Krajský súd pochybil tiež pokiaľ sa týka uloženého trestu vo výmere 24 rokov, ktorý je absolútne neprimeraný. Takýto trest v zmysle § 29 ods. 2 Tr. zák. je totiž možné uložiť, okrem iných podmienok uvedených v tomto ustanovení, len vtedy ak možnosť nápravy páchatel'a je obzvlášť sťažená, s čím sa krajský súd vo svojom rozhodnutí vôbec nevysporiadal.

Obžalovaný, ďalej vo svojich odvolacích námietkach uviedol, že Krajský súd v Banskej Bystrici svojim rozhodnutím z 21. júna 2005 ho oslobodil podľa § 226 písm. c/ Tr. por. spod skutku, ktorý mu bol kladený za vinu (a ktorý je predmetom tohto trestného stíhania). Proti predmetnému rozhodnutiu podal odvolanie krajský prokurátor a vo veci preto musel rozhodovať Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý 11. júla 2006 pod sp. zn. 2 To 5/2006 zrušil oslobodzujúci rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

V čase rozhodovania najvyššieho súdu sa však (obžalovaný) zdržiaval v M., kde na základe Európskeho zatýkacieho rozkazu (ďalej len EZR) vydaného Špeciálnym súdom Pezinok v inej trestnej veci (č.k. BB-Pšv 16/05) bol zadržaný, súhlasil s vydaním na Slovensko, nezriekol sa však uplatnenia zásady špeciality. Dodatočný súhlas maďarskej strany s jeho trestným stíhaním bol daný až 7. februára 2007.

Z tohto dôvodu, v rozpore so zákonom bolo rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. júla 2006, sp. zn. 2 To 5/2006, ale tiež aj výpovede svedkov M. M., S. S. a M. Z. vykonané vo veci sp. zn. PPZ -6/BOK-S-I-2006 vzťahujúcej sa k trestnému stíhaniu

obvineného M. Č., lebo zásada špeciality sa vzťahuje aj na neho (Česká republika kde bol zadržaný v rámci extradície neriešila prípad vraždy M. K.). Uvedené svedecké výpovede preto nemohli byť podkladom pre spomenuté rozhodnutie najvyššieho súdu a tento ani nemal vykonať neverejné zasadnutie o odvolaní krajského prokurátora, pretože obžalovaný sa o nových dôkazoch predložených krajskou prokuratúrou nemohol dozvedieť (zdržoval sa v Maďarskej republike). Pokiaľ teda najvyšší súd napriek tomu rozhodol porušil čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd – právo na spravodlivé súdne konanie.

Okrem toho zdôraznil, že nezákonnosť konania proti jeho osobe je odôvodnená aj tým, že Špeciálny súd v Pezinku, pracovisko v Banskej Bystrici vydalo 8. januára 2007 pod sp. zn. BB-Pšv 15/06 EZR v tej istej veci (vražda M. K.) čím pôvodný, skorší EZR stratil platnosť, pričom maďarská strana rozhodla o oboch a bez toho, aby obsahom EZR bol protokol o jeho výpovedi. Napokon ani rozhodnutie maďarskej strany o EZR neobsahuje súhlas s trestným stíhaním, ale len konštatovanie, že podmienky vydania trvajú a zároveň iniciálne, ako štátne občianstvo, trvalé bydlisko resp. meno matky nesúhlasia so skutočnosťou.

Prvostupňový súd napriek uvedenému otvoril hlavné pojednávanie, na ktorom on ako obžalovaný nebol znovu (po zrušení oslobodzujúceho rozsudku) vypočutý. Krajský súd tento krát odsudzujúci výrok založil okrem už spomenutého dôkazu, záberu priemyselnej kamery na čerpacej stanici S. v B., aj na zmenenej výpovedi svedka M. M. (po šiestich rokoch), pričom tento svedok zmenu odôvodnil nelogicky vyhrážkami „chlapov z východu“ a teda obavami o svoju bezpečnosť. Pravdou však je, že i keď policajti nepoužili na získanie jeho výpovede násilie, pragmaticky využil príležitosť dostať sa na slobodu – bol totiž obvinený z vraždy I. O., z ktorej ho obvinil nejaký iný svedok, a teda aj on použil rovnaký spôsob. Preto keď mu nejaký policajt opísal skutok vraždy M. K. podľa jeho predstavy a ponúkol mu, že ak to zopakuje ako svedok bude prepustený z väzby a zastavia jeho trestné stíhanie, bol to pre neho výhodný obchod. Pritom nie je rozhodujúce, že v jeho výpovediach je viacero nezrovnalostí, rozporov či už ohľadne toho, či poznal M. K., kto mu mal povedať, resp. ho poslať za advokátom M., ktorý mu mal dať informácie o odstránení M. K., kto zabezpečil chatu na Č. pre obžalovaného, ako aj rozdiely pri popise samotného vykonania skutku a použitej zbrane vrátane likvidácie (podpálenia) motorového vozidla použitého pri čine (A. R. B.).

Rovnako tento svedok rozdielne vypovedá aj ohľadne tzv. čestného prehlásenia, ktoré mal podľa jednej verzie napísať sám vo väzbe v L. a neskôr tvrdil, že toto mu nadiktoval Mgr. M., pričom obsahom tohto prehlásenia bol práve nátlak polície, ktorý vyvíjala na neho, aby svedčil, že K. zavraždil B. A. na pokyn M. Č. a Mgr. D. M. s J. M. za to vyplatili 1 000 000,- Sk.

Na hlavnom pojednávaní tento svedok o.i. tvrdil, že po čine mal (obžalovaný) vysielaczkou volať M. Z., aby čakal autom pri S. L.. Vysielačky sa však jednak nikdy nenašli a okrem toho svedok K. uvádzal, že videl spolujazdca po čine v aute (A. R.), ktorý držal v ruke mobilný telefón - teda nie vysielaczkou ako tvrdil svedok M. M..

Rovnako ako predchádzajúci svedok M. M. je nedôveryhodným svedkom aj svedok Z. B.. Ani ten sa niekoľko rokov k danému prípadu nevedel vyjadriť a rozporne po šiestich rokoch zmenil výpoveď, tak že telefón požičaný mu obžalovaným a zameraný v oblasti Č. nepoužil on (B.), ale na také tvrdenie ho mali naviesť jeho advokáti.

Dôvodom zmeny jeho výpovede je však to, že v čase keď bol v núdzi, nezamestnaný, bolo mu umožnené zamestnať sa v obžalovaného firme na šrotovisku. Potom čo sa on zdržiaval v Maďarskej republike svedok neuniesol skutočnosť, že firma zarába státisíce a on má len obyčajný plat, a teda chcel získať takým spôsobom celú firmu.

Pritom o tendenčnosti celej výpovede tohto svedka, ale aj rozsudku krajského súdu svedčia výpovede J. K. a JUDr. J. S., že v čase skutku bol v T. na pojednávaní okresného súdu.

Obžalovaný preto žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil Krajskému súdu v Banskej Bystrici na nové konanie a rozhodnutie, alternatívne, aby rozhodol sám a spod obžaloby krajského prokurátora ho oslobodil.

Na verejnom zasadnutí pre neúplnosť dokazovania, dosiahnutie spojenia jeho veci s trestnou vecou M. Č. a spol., týkajúcou sa vraždy M. K. a zabezpečenia tak práva na

spravodlivý proces navrhol vec vrátiť po zrušení napadnutého rozsudku až do štádia prípravného konania (vyšetrovateľovi).

Krajský prokurátor v odôvodnení svojho odvolania konštatoval, že s rozsudkom krajského súdu sa stotožňuje vo výroku o treste, ochrannom opatrení aj náhrade škody, nie však vo výroku o vine.

Z vykonaného dokazovania totiž vyplýva, že pri zachovaní totožnosti skutku mal krajský súd konanie obžalovaného posúdiť ako trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. c/, písm. h/ Tr. zák. spáchaný organizovanou skupinou podľa § 89 ods. 26 Tr. zák. v znení zákona č. 183/1999 Z. z., pretože obžalovaný iného úmyselne usmrtil, spáchal taký čin opätovne (bolo mu vznesené obvinenie z trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1 Tr. zák.) v úmysle získať majetkový prospech a z inej obzvlášť zavrhnutia hodnej pohnútky (za odmenu na svedkovi) a spáchal taký čin ako člen organizovanej skupiny.

Žiadal preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnutý rozsudok a ako súd odvolací sám vo veci rozhodol, a to aj po úprave skutku (o účasť iných osôb) zodpovedajúcej navrhovanej právnej kvalifikácii. Obaja odvolatelia zároveň navrhli odvolanie druhej procesnej strany zamietnuť ako nedôvodne podľa § 256 Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2006.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal podľa § 254 ods. 1 Tr. por. (v znení účinnom do 1. januára 2006, a to so zreteľom na ustanovenie § 564 ods. 4 Tr. por. účinného od 1. januára 2006) zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolatelia mohli podať odvolanie ako aj zákonnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozsudku, prihliadajúc pritom aj na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané a dospel k týmto záverom:

Krajský súd zákonom predpísaným spôsobom a v súlade s ustanovením § 2 ods. 5 Tr. por. vykonal všetky dostupné dôkazy nevyhnutné pre zistenie skutkového stavu a pre zákonu zodpovedajúce rozhodnutie o obžalobe, ktorá bola na B. A. podaná, vrátane preverenia jeho obhajobných tvrdení.

V týchto smeroch krajský súd dôkazy vyhodnotil jednotlivo, vo vzájomných súvislostiach ako aj v celom ich súhrne logickým a zároveň aj podrobne odôvodneným spôsobom, ktorému z hľadiska pravidiel stanovených pre hodnotenie dôkazov tak ako sú uvedené v § 2 ods. 6 Tr. por. nemožno nič vytknúť.

Prvostupňový súd starostlivo zvážil všetky okolnosti prípadu, vecne správne reagoval na obhajobné tvrdenie obžalovaného, ktoré preveril vykonaným dokazovaním a následne spôsobom nevzbudzujúcim podľa zistenia odvolacieho súdu pochybnosti o správnosti skutkových zistení, vrátane tých, ktoré boli nevyhnutné pre záver o zavinení obžalovaného, pokiaľ ide o ním zamýšľaný následok, t. j. smrť M. K..

V tomto smere krajský súd predovšetkým výstižne poukázal na to, že obžalovaný bol zo spáchania skutku usvedčený nielen výpoveďou svedka M. M., ale v náväznosti na ňu aj výpoveďami ďalších svedkov, či už S. S., Z. B., M. Z., R. K., T. M., P. L., znaleckými posudkami, obrazovým záznamom priemyselnej kamery z čerpacej stanice S. v B. s pripojenou fotodokumentáciou, ako aj ďalšími listinnými dôkazmi založenými v spise, ktoré plne odôvodňovali záver, že skutok sa stal tak ako je to uvedené v skutkovej vete vyhláseného rozsudku a tento spôsobom tam popísaným spáchal obžalovaný B. A..

Na základe takto vykonaných dôkazov neobstoja podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ani obhajobné tvrdenia uplatnené obžalovaným v rámci odvolacieho konania, ku ktorým najvyšší súd predovšetkým dodáva, že námietka obžalovaného, že Krajský súd v Banskej Bystrici nemohol v predmetnej veci konať vzhľadom k tomu, že v rámci extradičného konania z Maďarskej republiky sa nevzdal zásady špeciality nie je namieste.

Krajský súd túto prekážku odstránil, a teda mohol v konaní pokračovať na základe dodatočného súhlasu Maďarskej republiky s jeho trestným stíhaním v predmetnej trestnej veci, ktorý bol vyjadrený v rozhodnutí Súdu hlavného mesta Budapešť zo 7. februára 2007, č. 9.B. 1128/200614.szám.

Rozhodnutie Súdu hlavného mesta Budapešť pritom netrpí ani vytýkanou chybou, že vzniklo na základe EZR vydaným Špeciálnym súdom v Pezinku 8. januára 2007, sp. zn.

BB-Pšv 15/06 v tejto istej veci čím pôvodný skorší EZR (sp. zn. BB-Pš 16/05) stratil platnosť. Z porovnaní oboch EZR, jednoznačne vyplynulo, že námietka obžalovaného nemá žiadne opodstatnenie, pretože EZR neboli vydané v tej istej veci a EZR vydaný Špeciálnym súdom v Pezinku nemohol teda zrušiť predchádzajúci EZR vydaný Krajským súdom v Banskej Bystrici.

Rozhodnutie súdu hlavného mesta Budapešť konvalidovalo aj predchádzajúce konanie, konkrétne rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. júla 2006, sp. zn. 2 To 5/2006, ktorému v tom čase neboli známe okolnosti ohľadne žiadosti slovenskej strany o dodatočný súhlas s jeho trestným stíhaním a samozrejme ani skutočnosť, že obžalovaný sa zdržuje v cudzine. Okrem toho Najvyšší súd Slovenskej republiky nepochybil ani v tom pokiaľ o odvolaní krajského prokurátora rozhodol na neverejnom zasadnutí, pretože takýto postup mu umožňovalo ustanovenie § 263 ods. 1 písm. b/ Tr. por.

Nie je namieste ani odvolacia námietka obžalovaného, že v predmetnom rozhodnutí Súdu hlavného mesta Budapešť sú nesprávne uvedené niektoré konkrétne potrebné na identifikáciu jeho osoby a nie je v ňom výslovne uvedené, že vydáva súhlas s jeho trestným stíhaním v danej veci v Slovenskej republike.

K tomu najvyšší súd iba podotýka, že aj keď rozhodnutie maďarského justičného orgánu obsahuje obžalovaným udávané nepresnosti vôbec to neznamená, že sa nevzťahuje na obžalovaného, ktorý je presne identifikovaný menom, priezviskom a dátumom a miestom narodenia, ako aj ostatnými náležitosťami obsiahnutými v tomto rozhodnutí, zvlášť vo väzbe na obsah Európskeho zatýkacieho rozkazu vydaného justičnými orgánmi Slovenskej republiky.

Dostatočne určito v rozhodnutí Súdu hlavného mesta Budapešť je tiež vyjadrený súhlas s trestným stíhaním pre predmetný skutok tým, že podmienky pre vydanie obžalovaného trvajú. V opačnom prípade rozhodnutie maďarského justičného orgánu by muselo byť negatívne vymedzené.

Nie je možné súhlasiť ani s námietkami smerujúcimi k tomu, že rozhodnutie maďarského justičného orgánu je nezákonné, pretože k EZR slovenskej strany nebol

pripojený protokol o jeho výsluchu a navyše súhlas s jeho trestným stíhaním na Slovensku mal retroaktívne účinky vzhľadom k už citovanému rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. júla 2006, sp. zn. 2 To 5/2006.

V týchto súvislostiach je potrebné uviesť, že pre vydanie EZR sa nevyžaduje pripojenie protokolu o výsluchu obvineného (resp. obžalovaného). Realizácia EZR je plne v kompetencii dožiadaného štátu, a preto dožadujúcej sa strane, v tomto prípade justičným orgánom Slovenskej republiky neprislúcha preskúmať správnosť rozhodnutia súdu cudzieho štátu ohľadne vydania vyžiadaných osôb na trestné stíhanie, resp. súhlasu s ich trestným stíhaním. Namietaním retroaktívneho účinku takéhoto rozhodnutia je vlastne nepriamo namietaná zákonnosť rozhodnutia iného štátu. Napokon zrejme ani sám odvolateľ takúto námietku nepovažoval za relevantnú, pretože v opačnom prípade by musel žiadať zastaviť trestné stíhanie, čo ale nenavrhol.

V tomto konkrétnom prípade však z hľadiska uplatnenej odvolacej námietky t.j. porušenie zásady špeciality takáto situácia (t.j. porušenie spomenutej zásady) neprichádza do úvahy dokonca ani vtedy, kedy neplatili už vyššie uvedené dôvody, pretože obžalovaný B. A. sa na území Slovenskej republiky zdržiaval preukázateľne od 14. apríla 2006 do 24. augusta 2006 (t.j. viac ako 45 dní) a jej územie mohol slobodne opustiť (nikto ho na tomto území neobmedzoval a ani nenútil ho opustiť, len jeho vlastná snaha vyhnúť sa prebiehajúcej trestnému stíhaniu vedeného v zmysle Trestného poriadku.

V takomto prípade podľa § 12 ods. 2 písm. a/ zákona č. 403/2004 o EZR v znení neskorších predpisov uplatnenie zásady špeciality neprichádza do úvahy totiž vôbec.

Neopodstatnená je tiež odvolacia námietka obžalovaného, že Najvyšší súd Slovenskej republiky postupoval nezákonne pokiaľ svojim uznesením z 11. júla 2006, sp. zn. 2 To 5/2006 zrušil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. júna 2005, sp. zn. 2 T 31/01, ktorým bol podľa § 226 písm. c/ Tr. por. oslobodený spod skutku, ktorý mu bol kladený za vinu, a to len na základe dôkazov – svedeckých výpovedí M. M., Z. B., M. Z. a S. S., ktoré boli vykonané v inej trestnej veci a ich použitie v predmetnej trestnej veci ako dôkazu je neprípustné. V tomto prípade najvyšší súd však výpovede uvedených svedkov nepoužil ako dôkaz (taký záver by predpokladal skutočné vykonanie výsluchov označených svedkov k obsahu ich výpovedí urobených v inej trestnej veci v konaní pred odvolacím súdom).

Spomenuté výpovede tvorili možný okruh dôkazných prostriedkov v trestnej veci, a preto odvolací súd v zrušujúcom uznesení pokynom, ktorý má povahu záväznosti (§ 264 ods. 1 Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2006) nariadil výsluch uvedených osôb. Až výsledok tejto procesnej činnosti krajského súdu bolo možné považovať za dôkaz, ktorý je hodnotiteľný pri rozhodovaní o všetkých otázkach, ktoré je potrebné riešiť v rámci trestného konania, predovšetkým o skutku ktorý je ústredným predmetom trestného stíhania.

To napokon bolo jedným z dôvodov prečo najvyšší súd uvedené rozhodnutie krajského súdu podľa § 258 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zrušil a podľa § 259 ods. 1 Tr. por. mu vec vrátil s tým, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Krajský súd na podklade tohto uznesenia najvyššieho súdu a v jeho intenciách aj doplnil dokazovanie (vypočul aj obžalovaného, pretože aj konfrontácia a vyjadrenie obžalovaného k iným výpovediam je treba považovať za jeho výpoveď) a nie je preto opodstatnená ani odvolacia námietka obžalovaného, že napadnuté rozhodnutie sa opiera výlučne o výpoveď nedôveryhodného svedka M. M. a že došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu tým, že znovu nevypovedal.

V tejto súvislosti je potrebné predovšetkým uviesť, že M. M. síce zmenil svoju pôvodnú výpoveď, ale súčasne aj to, že hodnoverne vysvetlil, že obžalovaného neusvedčoval v dôsledku vyhrážok voči svojej osobe, z ktorých mal obavu. Na druhej strane argumentácia obžalovaného obsiahnutá v jeho odvolaní, že tento svedok je nedôveryhodný (nielen preto, že mal užívať psychoaktívne látky), ale najmä z toho dôvodu, že bol nahovorený na výpoveď, aby skutok popísal podľa predstáv polície, z čoho mu mali plynúť výhody v podobe prepustenia z väzby a zastavenia trestného stíhania je len ničím nepodložená konštrukcia obžalovaného, odhliadnuc od toho, že popísať priebeh vykonania skutku, tak ako to urobil M. M. nemohol podľa predstáv polície, pretože takto popísať skutok mohol len ten kto jeho priebeh priamo vnímal.

Okrem toho na rozdiel od konštrukcie odvolacích námietok obžalovaného je treba zvýrazniť, že podstatné časti výpovede M. M. korešpondujú s ďalšími dôkazmi obsiahnutými v spise napr. svedeckými výpoveďami R. K., P. L. či T. M., ktorí popisovali pohyb použitého motorového vozidla A. R. B. v B., ale aj bezprostredný priebeh samotného skutku

(zastrelenia) M. K. vrátane toho, že spolujazdec v tomto motorovom vozidle údajne telefonoval (podľa výpovede M. M. boli použité vysielačky). V neposlednom rade treba zvýrazniť, že svedok M. M. svojou výpoveďou nezískal žiadne výhody, práve naopak priznal ňou, že sa zúčastnil uvedeným spôsobom na tomto skutku a trestné stíhanie voči jeho osobe bolo len odložené. Takisto z vykonaných dôkazov je presvedčivo preukázateľné, že obžalovaný je spájaný so skutkom aj použitým motorovým vozidlom, ktoré si nemohol vyzdvihnúť na základe súhlasu V. D. ako tvrdil, ale toto auto bez jeho súhlasu a bez súhlasu majiteľa servisu v T. Z. T. (čl.692) bolo z jeho servisu odňaté partiou štyroch chlapov (z ktorých jeden bol B. A.). Napokon so skutkom je spojený tiež záznamom priemyselnej kamery z čerpacej stanice S. v B., ktorá dokumentuje prítomnosť tohto vozidla spolu s obžalovaným v inkriminovanom čase v B.. K ostatne uvedenému v reakcii na odvolaciu námietku obžalovaného najvyšší súd len dodáva, že v žiadnom zo svojich rozhodnutí najvyšší súd nespochybňoval zábery z priemyselnej kamery na čerpacej stanici S. v B.. V súlade s ustálenou judikatúrou v predchádzajúcich rozhodnutiach sa len s konečnou platnosťou na rozdiel od tohto ostatného rozsudku nevyjadroval k tomu, ako mal prvostupňový súd hodnotiť jednotlivé dôkazy, a k akým celkovým skutkovým zisteniam mal dospieť.

V náväznosti na uvedené skutočnosti nemá žiadne opodstatnenie ani najdôležitejšia odvolacia požiadavka B. A. (podľa jeho názoru) na potrebu výsluchu svedka K. D., ktorý v inej trestnej veci za páchatel'a vraždy M. K. označil R. P., ktorý sa tým svedkovi údajne mal sám pochváliť.

Podľa zistení odvolacieho súdu však žiadne dôkazy obsiahnuté v spise ani len nenaznačujú spojenie R. P. s práve prejednávanou trestnou vecou a uvádzané sprostredkované skutočnosti týmto svedkom sú v rozpore s vykonanými dôkazmi a výpoveďou M. M., ktorý žiadnu inú osobu okrem obžalovaného a seba samého pri vražde M. K. neuvádzal. Preto návrhy obžalovaného na doplnenie dokazovania, vrátane potreby vrátenia veci do prípravného konania si odvolací súd neosvojil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky neuveril ani ďalším obhajobným námietkam B. A., predovšetkým tvrdeniu, že v čase spáchania skutku sa nenachádzal v B., ale zúčastnil sa hlavného pojednávania na Okresnom súde T. v trestnej veci J. K., resp. poobede pri motoreste v blízkosti R. S. mal stretnutie s A. P., za účelom predaja motorového vozidla V..

Najvyšší súd pritom vychádzal z toho, že uvedenú obhajobu obžalovaného síce vo svojich výpovediach potvrdzovali J. K. a JUDr. J. S., ale J. K. vo svojej prvotnej výpovedi 28. februára 2001, uviedol, že na deň 27. júna 2000 (t.j. deň vraždy M. K.) si vôbec nespomína, a až v ďalšej výpovedi zo dňa 19. apríla 2001, potom keď sa rozprával so svojim obhajcom (JUDr. S.) o dátume 27. júna 2000 si spomenul, že obžalovaný bol s ním na pojednávaní na Okresnom súde T. a sedel v pojednávacej miestnosti. Vo výpovedi z 26. júna 2001, t.j. po výpovedi JUDr. M. J., už si nespomínal, či obžalovaný bol v budove súdu, či inde. Rovnako JUDr. J. S. vo svojej prvotnej výpovedi 15. marca 2001 tvrdil, že obžalovaný bol v pojednávacej miestnosti okresného súdu, pretože s J. K. boli ako dvojčičky (JUDr. J. S. bol obhajcom J. K.). Vo svojej výpovedi 26. júna 2001, ktorá nasledovala až po výpovedi JUDr. M. J., ktorý prejednával inkriminovaný deň vec J. K., už tvrdil, že nevie či obžalovaný bol v pojednávacej miestnosti okresného súdu.

Pritom z výpovede JUDr. M. J. práve vyplynulo, že obžalovaný kritického dňa na pojednávaní J. K. na Okresnom súde T. sa nezúčastnil a výpovede obžalovaného, ako aj svedkov JUDr. J. S. a J. K. v tomto prípade možno hodnotiť len ako účelové, prispôsobujúce sa vývoju dôkaznej situácie.

To isté je treba konštatovať aj ohľadne údajného zapožičania mobilného telefónu obžalovanému Z. B., ktorý bol zameraný deň pred vraždou M. K. v oblasti Č., kde podľa výpovede M. M. mal byť ubytovaný obžalovaný pred skutkom a v deň vraždy bol zameraný v oblasti R. S., kde zasa podľa už uvedenej vecie obžalovaného sa mal uskutočniť predaj motorového vozidla V..

Ani v tomto prípade obhajobnú verziu nepotvrduje jednak A. P., ktorý nevedel potvrdiť či vozidlo V. mu ponúkal pri R. S. obžalovaný a zároveň tvrdil, že vozidlo mu ponúkala len jedna osoba (podľa verzie obžalovaného mal byť prítomný aj K.). Verziu obžalovaného nepotvrduje ani výpoveď svedka T. T., ktorý mal obžalovanému pri motoreste v R. S. priniesť z K. špeciálny kľúč na koleso, lebo dostal defekt. Obžalovaný mu mal volať totiž o 13.30 hod., svedok nevedel však v ktorý deň v roku 2000 to bolo a okrem toho zo záznamu hovorov z 27. júna 2000 z mobilného telefónu obžalovaného, založeného v spise, je zaznamenaný hovor až o 15.09 hod., aj to nie svedkovi T. T..

Na základe uvedeného tieto obhajobné tvrdenia nemôžu byť takými skutočnosťami ktoré by spochybnili dôkazy, ktoré usvedčovali obžalovaného zo spáchania skutku, ktorý mu bol kladený za vinu.

Z výpovede M. Z., ktorá na rozdiel od iných jeho výpovedí bola vykonaná v tomto konaní, a to zákonným spôsobom je tiež preukázateľné, že už v roku 2000 udržiaval B. A. s M. M. priateľský vzťah, navštívil ho, prespal u neho a zúčastnil sa v B. na diskotéke vo F., čo teda svedčí o tom, že M. M. sa s požiadavkou na likvidáciu M. K. logicky mohol obrátiť práve na neho, čo sa napokon aj stalo. Je síce pravdou, ako tvrdí obžalovaný vo svojich odvolacích námietkach, že z výpovede M. M. nie je zrejmé, že Mgr. D. M. sa chcel skontaktovať práve s B. A., ale vyplýva z nej, že sa mal nakontaktovať na niekoho z východu a je logické, že sa nakontaktoval na osobu, ktorú nielen poznal, ale mal s ňou priateľský vzťah.

Pokiaľ sa týka námietky obžalovaného, že v dôsledku zmeny dôkaznej situácie krajský súd zmenil skutok tak, že oproti obžalobe kde bol obžalovaný len v pozícii šoféra sa stal priamym páchatelom, a teda nebola zachovaná totožnosť skutku, čím rozsudok súdu prvého stupňa je nezákonný, najvyšší súd uvádza, že podľa ustálenej súdnej praxe totožnosť skutku podľa § 220 ods. 1 Tr. por. je zachovaná, ak je zhoda aspoň buď v konaní alebo následku, alebo aspoň čiastočná zhoda v podstatných okolnostiach prípadu, čím je potrebné rozumieť skutkové okolnosti, ktoré charakterizujú konanie páchatel'a alebo následok jeho konania z hľadiska právnej kvalifikácie, ktorá prichádza do úvahy. Z uvedeného je potom zrejmé, že totožnosť skutku bola v danom prípade zachovaná a rozsudok z uvedeného pohľadu je v súlade so zákonom.

Na základe všetkých týchto uvádzaných skutočností preto ani Najvyšší súd Slovenskej republiky nemal žiadne pochybnosti o tom, že skutok sa stal tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti napadnutého rozsudku prvostupňového súdu, a že tento spáchal spôsobom tam ustáleným obžalovaný B. A.. Na tom nemôžu nič zmeniť ani vytýkané drobné nepresnosti vo výpovediach svedka M. M., ktorý vytýka obžalovaný v rámci svojho odvolania, pretože nijakým zásadným spôsobom nemajú vplyv na jej podstatný obsah, ako na to poukázal už krajský súd.

Nepochybil preto krajský súd ani pokiaľ konanie obžalovaného po právnej stránke kvalifikoval ako trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. h/ Tr. zák., ako to podrobne a vecne správne aj odôvodnil. Najvyšší súd preto v ďalšom len poukazuje v tomto smere na príslušné dôvody v napadnutom rozsudku.

K uvedenému len dodáva v reakcii na odvolacie námietky krajského prokurátora, že neprichádzalo do úvahy posúdiť skutok tak, že bol spáchaný organizovanou skupinou, ako sa toho domáhal krajský prokurátor. Uvedený kvalifikačný moment, znak kvalifikovanej skutkovej podstaty tohto trestného činu bol do Trestného zákona zavedený totiž až zákonom č. 253/2001 Z.z., účinným od 1. augusta 2001, preto krajský súd správne aplikoval v zmysle § 16 ods. 1 Tr. zák. pre právne posúdenie tohoto skutku zákon priaznivejší pre páchatel'a, t.j. účinný v čase spáchania skutku.

Rovnako nebolo namieste po právnej stránke kvalifikovať konanie obžalovaného ani ako trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. t.j., že spáchal skutok opätovne. Pod týmto pojmom je treba rozumieť také prípady ako to uvádza aj krajský prokurátor keď páchatel' trestný čin uvedený v ods. 1, § 219 Tr. zák. opakuje. Ide teda hlavne o súbeh trestných činov, pričom nie je treba, aby za takýto čin bol už páchatel' právoplatne odsúdený, ale samozrejme patria sem aj prípady, ak páchatel' bol už za taký čin právoplatne odsúdený alebo aj potrestaný. Pokiaľ nejde o recidívu znak opätovnosti z dôvodu súbehu možno aplikovať len vtedy, ak sa vedie spoločné trestné stíhanie pre skutky vytvárajúce súbeh. Tento názor vychádza z požiadavky rešpektovania prezumpcie neviny a zároveň z reálneho možného iného výsledku trestného stíhania, v samostatne prebiehajúcej trestnej veci, ktorá by bola meritórne posúdená neskôr, ako vec v ktorej má súd rozhodnúť o právnom posúdení konania aj s použitím znaku opätovnosti pri trestnom čine vraždy.

Uvedené kritérium opätovnosti preto nespĺňajú argumenty krajského prokurátora, že vyšetrovatel' Prezídia Policajného zboru Slovenskej republiky, Úrad boja proti organizovanej kriminalite Východ, vzniesol B. A. 15. novembra 2006 pod sp. zn. PPZ-33/BOK-V-2006, obvinenie pre iný taký čin vraždy spáchaný formou spolupáchatel'stva podľa § 9 ods. 2, § 219 ods. 1 Tr. zák.

V spojitosti s uvedenou problematikou prokurátor na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu nepriliehavo argumentoval rozhodnutím konajúceho senátu 2 To 3/2007, keďže toto je založené na inom skutkovom základe. Posúdenie znaku opätovnosti tam totiž vychádza zo zistenia, že páchatel' už bol za trestný čin vraždy odsúdený a potrestaný, a preto okrem naplnenia znaku opätovnosti mal byť vo vzťahu k trestnému činu vraždy považovaný aj za obzvlášť nebezpečného recidivistu v zmysle § 41 ods. 1 Tr. zák. (účinného do 1. januára 2006).

Na druhej strane krajský súd pochybil pri ukladaní trestu. Za trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 2 Tr. zák. podľa Trestného zákona účinného v čase spáchania trestného činu bolo možné uložiť trest odňatia slobody vo výmere od 12 do 15 rokov alebo výnimočný trest. V zmysle § 29 ods. 1 Tr. zák. sa ním rozumie buď trest odňatia slobody vo výmere od 15 až do 25 rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie.

Podľa § 29 ods. 2 Tr. zák. trest odňatia slobody nad 15 rokov až do 25 rokov mohol súd uložiť iba vtedy, ak stupeň nebezpečnosti trestného činu pre spoločnosť bol veľmi vysoký a možnosť nápravy páchatel'a bola obzvlášť sťažená.

O tom, že spáchaný skutok má pre spoločnosť veľmi vysoký stupeň nebezpečnosti nemá samozrejme pochybnosti ani najvyšší súd. Na druhej strane z dôkazov, ktoré na hlavnom pojednávaní vykonal prvostupňový súd bez akýchkoľvek pochybností nevyplýva, že možnosť nápravy páchatel'a je obzvlášť sťažená, zvlášť keď krajský súd tento záver urobil bez toho, aby k tomu vykonal aj patričné, hlavne znalecké dokazovanie.

Skutočnosť, že trestná činnosť obžalovaného B. A. má gradujúci charakter, ako to vyplýva z registra trestov, a s čím súhlasí aj najvyšší súd k takémuto záveru však nestačí.

Za daného dôkazného stavu však podľa názoru najvyššieho súdu, pokiaľ by aj prvostupňový súd doplnil dokazovanie v tomto smere a boli by preukázané všetky podmienky § 29 ods. 2 Tr. zák. pre uloženie výnimočného trestu, pripadalo by pri zohľadnení všetkých kritérií rozhodných pre jeho ukladenie, uložiť tento trest pri jeho dolnej hranici a nie takmer celkom na hornej hranici, ako postupoval prvostupňový súd.

Za tohto stavu preto Najvyšší súd Slovenskej republiky nepovažoval za účelné doplniť dokazovanie v naznačenom smere a dospel k záveru, že aj trest uložený podľa § 219 ods. 2 Tr. zák. (bez aplikácie § 29 ods., 1, ods. 2 Tr. zák.) na jeho hornej hranici t.j., vo výmere 15 rokov splní všetky kritéria jeho účelu tak ako ich má na mysli ustanovenie § 23 ods. 1 Tr. zák. t.j., predovšetkým podmienky individuálnej a generálnej prevencie. Pre jeho výkon preto obžalovaného podľa § 39a ods.-2 písm. c/ Tr. zák. zaradil do III. nápravno-výchovnej skupiny.

Pretože Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil žiadne pochybenie krajského súdu o uloženom ochrannom dohľade ani vo výroku o náhrade škody, na základe odvolaní obžalovaného B. A. a krajského prokurátora rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku tohoto rozsudku.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.

V Bratislave 11. novembra 2008

JUDr. Peter K r a j č o v i č , v.r.
predseda senátu

Vypracoval: JUDr. Ing. Anton Jakubík

Za správnosť vyhotovenia: Libuša Jánošíkova